

ligeledes om mange af de Personer, der lever og kæmper forrest. Fremstillingen er livlig og bliver aldrig trættende, skønt den som Regel er ganske objektiv. En Undtagelse herfra danner Reaktionsperioden i Sverrig. Her har Forfatterinden ikke kunnet tilbageholde sine egne Tanker og Følelser som Modvægt mod alle de Angreb paa Kvindesagen, som den Tid bragte frem, navnlig dem fra Ellen Keys Side.

Et rentud imponerende Studium hviler denne Bog paa — et udefra erhvervet Kendskab endog til Enkelt-heder, som maaske faa af vedkom-mende Lands egne Kvinder sidder inde med. Med heldig Haand griber Forfatterinden en Person eller en Situation og giver os deraf et Øjebliksbillede, som bedre end mange Ord sætter sig fast i Læserens Sind. Saaledes virker det overordentlig slaaende at se to Taler af Ploung, stillet ved Siden af hinanden. Den ene er en Skaaltale fra en Middag, hvori han smigrer og priser Kvinden over al Maade: „det ædleste og skønneste i Skabelsen — Solen i Verden — som skænker Lys og Varme — vor blide Moder, elskelige Hustru, uskyldsrne Datter — hende, fra hvem vi henter Raad — hun, hvem vi skylder Tak for alt stort og herligt, skønt og ophøjet — hun, i hvis Hjærte Kraften, Modet og Foretagsomheden gemmes, — hun, uden hvis Blose, kærlighedsfulde og opmuntrende Bistand vi ere intet. — En Skaal for Skabelsens fineste Blomst: Kvinden!

I den anden Tale, som holdes i Landstinget mod gifte Kvinders Valgret, siger han: „Ligesom Kvinden egnede sig til noget som helst, hvortil fordres logisk Tænkning, — hun er urimelig, ensidig, partisk og letsindig — savner sundt Omdømme — naar hun ikke er pjanket eller forskruet, er hun fanatisk uden Maade — skulde vi nu her plag-es af Fruentimmerpjet! — Hvem af os fik Lov at kny, hvis vore Hustruer skulde være her til Stede? saa maatte vi hellere sidde hjemme og stoppe Strømper. — Hun er forfængelig og herskesyg. — Hun vil kommandere, men lad det i al Fald være nok, at hun kommanderer i Hjemmet — tænk om vore Hustruer i dette Øjeblik stod her i Salen!“

Sikkert betegner disse to Taler mange Mænds Stilling til Kvinden — naar hun er til Stede, og naar hun er fraværende!

Vi anbefaler paa det bedste dette værdifulde Værk til vore Læsere; men vi kan ikke undlade at ledsage denne anbefaling med en alvorlig **Protest.**

„Kvinden og Samfundet“ omtales i denne Bog (Side 349) ialfald for de sidste 3 Aars Vedkommende, som et usædeligt Blad, hvor det ikke kan undre nogen at se en Moder udtale, at hun „ønsker sin Datter, at hun, hel- lere end at gifte sig, maatte indgaa løse Forbindelser, da disse ifølge hen- des Tanker have al Kærlighedens Høj- hed og Skønhed over sig.“ —

Der sigtes hermed til Mariane

Nielsens Artikel i „Kv. og Samf.“ 1903 Nr. 3, hvori der staar: „langt hellere vilde jeg se en Datter som Moder uden Mand, end jeg vilde se hende bunden for Livstid i Ægteskab med en saadan* Mand, som min Erfaring kunde sige mig, at hun ikke vilde blive ved at leve lykkeligt med. Et andet Sted skriver M. N., hvor hun sammenligner vor Nutidsmoral med den mere gammeldags og mere raa: „Ej heller er vi saa parate til at trykke Brændemærket „falden“ paa den ugifte Moders Pande; langt snarere vil vi tro, at Forholdet netop i hendes Øjne har haft al Kærlig- hedens Højhed og Skønhed over sig, siden hun saa aldeles har kunnet glemme alle egoistiske Hensyn.“

At Ord, der røber saa god en Tro om ens Medmennesker — at Ønsket om hellere at se sin Datter som ugift Moder end som ulykkeligt gift Moder — at dette kan opfattes og genfrem- stilles, som Frk. Gripenberg har gjort, vilde vi kalde ondsindet, hvis det var af en Landsmand. Men nu kan vi kun tro, at det skyldes en Misforstaaelse paa Grund af Sproget. Men vi maa ligefuldt baade protestere og advare derimod, og det maa i høj Grad be- klages, at vort Blad har fundet saadan Omtale i et blivende Værk.

Hvad om Forfatterinden havde tviv- let om Rigtigheden af sin egen Op- fattelse — troet bedre om os!

Pigerne i de lærde Skoler.

Som bekendt har Pigerne nu faaet Adgang til de lærde Skoler. Hvis nogen skulde frygte for, at Drengene skulde nære Uvilje mod dem paa Grund af denne Forandring i deres gamle Vaner, vil nedenstaaende lille Digt berolige dem i denne Henseende; det er for- fattet af en af Disciplene i Ribe Katedralskole i Anledning af Skole- ballet:

Den gamle Skole knejsed i mange Hundred. Aar; for trede Aar tilbage fik den sit Banesaar. Til os i Skolens Haller de bragte mange Bud, man kendte kun af Kvinder de græske Muser nu.

En Dag, da brat sig aabnede var gamle Sko- les Dor, og ind der traadte nogen, som ej var set der før. Det var tre unge Piger, der stormede dens Mur; med glade Smil de lysnede vort mørke Fange- bur.

Nu er vor gamle Skole slet intet Fængsel mer; thi paa de første Svaler der fulgte mange Jer. Til os i Skolens Haller de bragte dette Bud: „Paa Græsk I ej skal granske, hvordan Gratier ser ud.“

Naar engang som Kastanien i Ribe Skoles Gaard vi miste vore Blade i Livets Efteraar, da drages vi mod eder af vore Minders Magt. En Skaal for Skolens Piger er hermed da udbragt. Danner.

R. S.

*) Dette Ord tilføjes her til Tydeliggørelse for ikke-danske Læsere.

Udhævelserne er alle af os.

Tjenestepigerne og Valgretten.

Inden for den tjenende Stand er det i hvert Fald ikke Mændene, der interesserer sig mest for deres borger- lige Rettigheder. Tværtimod har de gentagne Gange ladet Kvinderne ene om at hævde disse over for Offentlig- heden, sidste Gang, den 6. December, da „Københavns Tjenestepigeforening“ havde indvarslet et offentligt Diskus- sionsmøde i Studenterhusets Festsal. Menet var Forslaget om Valgreformen med Ændringen om Tyendets Valgret, og Formaålet særlig at faa vedtaget en Resolution i Tilslutning til dette og med Krav om, at Skattepligten ud- videdes saaledes, at enhver myndig Mand og Kvinde betaler Skat, svarende til sin Indtægt; i Stedet for at det nu er ordnet paa den Maade, at et stort Antal (Størstedelen af Kvinderne) inden for Københavns Kommune er fritagne for Skat og derved ikke vil faa Del i Valgretten, selv om denne bliver ud- videt efter det foreliggende Forslag.

Formanden, Frk. Marie Christen- sen, fremsatte dette i sit indledende Foredrag, hvorefter Fru Nina Bang gjorde Rede for, paa hvilke forskellige Omraader Valgretten vilde gavne Tyendestanden.

Folkethingsmand Christensen til- kendegav sit Bifald af Foreningens energiske Optræden i denne Sag; men mente ikke, at Landstinget vilde ved- tage Valgretsreformen, om man fast- holdt Fordringen om Tyendets Valg- ret. Efter at adskillige andre, bl. a. flere af Foreningens Medlemmer, havde deltaget i Diskussionen, blev den om- talte Resolution enstemmigt vedtaget af den store Forsamling. H. S.

Dansk Kvindesamfund.

Københavns-Kredsen.

I Dansk Kvindesamfund talte i Man- dags Aftes Frk. M. Hoffmann om „Kvinden og kristeligt Samfundsar- bejde“.

Ingen kan med Rette kalde sig Kri- sten uden at følge den Vej, Kristus selv har anvist; hvem kan benægte, at Kristus selv udførte det største Sam- fundsarbejde, som nogensinde er gjort, og at han til sin Omsorg for Sjælens Tarv føjede den allerstørste Forstaa- else af det jordiske Livs Fornøden- heder? Et alvorligt Samfundsarbejde paaligger da altsaa ogsaa os Kvinder. I korte Træk paaavistes det videre, hvorledes Kristus selv havde draget Kvinden ind i dette Arbejde, hvorle- des det var fastsat baade i Apostel- tiden og Oldkirken; Katarina af Siena fremdrages som et Eksempel fra Pave- kirken paa, hvorledes en Kvinde af Mændene selv kaldtes til at tale for store Forsamlinger af Mænd, og til at mægle i allehaande Myndigheder; og- saa efter Reformationen kendtes mange Kvinder, hvis Navne er knyttede til Arbejde i Fængsler, Hospitaler, Asy- ler o. m. a., ikke alene som Hjælpere, men som Anførere; det samme gæl-

der den nyeste Tid. Men indrømmes- maatte det, at gennemgaaende har Mænd ikke yndet at have Kvinder som sidestillede, ikke engang i det kriste- lige Samfundsarbejde, og Paulus saa- velsom Petrus har tit været ført i Marken mod dem. I den seneste Tid er der dog en Forandring heri; Kir- ken selv kalder paa dem, og er end ikke al Modstand brudt, saa falder den dog nu næsten fra Dag til Dag, og Kirkens Mænd er selv med til at opfordre Kvinder til at deltage i Dis- kussionen, ja endog til at tale over Bibeltekster for større Forsamlinger af begge Køn, eksempelvis ved det store Ungdomsmøde i Fredericia. Tænkte vi os tyve Aar tilbage i Tiden, saa vi nu overalt en stor Fremgang paa dette Punkt. H. Th.

Ringkøbing-Kredsen.

Kursus i Tilskæring og Kjølesyning

har været afholdt af Frøken Marie Steffensen i Ringkøbing og Ulfborg, fra 24. August til 5. Oktober 1903.

Kursuset i Ringkøbing var besøgt af 18 Deltagere: 1 hel Friplads blev givet af Frøken Steffensen, 4 hele og 2 halve af Kredsen.

Kursuset i Ulfborg besøgt af 15 Del- tagere; 2 hele Fripladser blev givne af Frøken Steffensen.

Efter endt Snitmønstertegning klip- pede og syede Eleverne følgende Klæd- ningsstykker:

31 Kjoler,
16 Bluseliv,
2 Reformliv,
5 Forklæder,
5 Drengedragter,
5 Barnekjoler.

I Kursus 1900 deltog	24
I „ 1901 „	36
I „ 1902 „	33
I „ 1903 „	33

Ialt 126 Deltagere.

Fra Forretningslivet.

Den ny Tesalon.

Onsdagen den 2. Decbr. aabnedes her i Byen vor første „Tesalon“ efter engelsk Møn- ster (Østergade 50). Dens Indehavere er to Damer: Fru Matzen (Asiatisk Te Compagni) og Frk. von Burgstedt; Hr. M. Truelsen fore- staar Konditoriet. Den er overordentlig stil- fuldt indrettet med Spejle, hvidlakerede Vægge, kinesisk Bohave og Porcellæn og 4 „ægte“ Kinesere, klædte i kinesiske Silkebluser, til at besørge Opvartningen. Der bydes paa Lunch, alle Slags lækre Kager og Postejr, Sandwiches, Is og Te paa forskellig Maade og af alle Sorter. Tesalonen er ved Siden af Illum, fra hvis Forretning en lille Trappe fører op til Salonen og frister de mange Da- mer, der har gaaet sig trætte under Indkø- bene, til at tage sig en Forfriskning der, — og da Damerne som bekendt er lette at lokke, er der sikkert ikke saa faa, der falder for Fristelsen.

Juleudstillinger.

Magasin du Nord har nu aabnet sin Juleudstilling, og de, der skal købe Julepre- senter — hvad vi jo alle skal i de nærmeste Uger, — har faaet Adgang til et saa rigt Ud- valg af Gaver, som de paa nogen Maade kan ønske sig.

Jutta Brjnsen Møller.

Fernando Linderberg: Kristen- dommen og den sociale Udvikling. Lehmann & Stage, 1903, 194 Sider.

Den foreliggende Bog er et nyt Led i det af Forfatteren gennem en lang Aarrække ihær- dige og med Held drevne Arbejde for at ud- brede Kendskab til og Forstaaelse af de Sam- fundsforhold, hvorunder vi lever og har vor daglige Gerning, og tillige for gennem denne almenvakte Forstaaelse at bane Vej for den saa haardt tiltrængte „sociale Fred“ — en Fremtidsstilstand, hvorefter vi alle længes.

Da Fremtiden imidlertid har sin Rod i Midten, ligesom ogsaa denne er vokset ud af Fortiden, er et historisk Tilbageblik nødven- dig. At fremskaffe den hertil nødvendige Stofmængde er imidlertid ikke enhvers Sag, saa det er at vente, at vor Tids mange sam- fundsinteresserede Mænd og Kvinder med Tak vil gøre sig bekendt med et Arbejde, der i klare Træk viser os tidligere Tiders Samfunds- forhold hos Barbarer, Grækere, Romere og Jøder for endelig at fremstille Kristendom- mens uvurderlige Indsats i Kulturen, en Ind- sats, med hvis hidtil vundne Resultater paa det sociale Omraade — hvor store de end er i Sammenligning med Oldtidens — vi imid-

Bøger.

Charlotte Ejlersgaard: De Værgeløse. Gyldendalske Forlag.

I dette Øjeblik blev jeg lige færdig med Fru Charlotte Ejlersgaards sidste Bog „De Værgeløse“ og siger til mig selv, idet jeg tager Pen og Papir frem: „Det er en god Bog, den bedste, hun har skrevet, den vil jeg anbefale paa det bedste i vort Blad. Det er en vemodig, men sand Skildring af Middelstandens stille Kamp for at give deres Sønner bedre Stilling, end de selv har havt, og i deres Misforstand er da det, det gælder om, at faa dem til at værgeløse, enten de saa har Evner eller ej. De Studere ere disse Sønner selv, der ikke bliver spurgt, om de har Lyst eller ej, men kun føjer sig efter Forældrenes Ønske og af Kærlighed til dem slider sig fordærvede af Anstrengelse, Sult og Kulde.“

Ja, saadan ser ofte „Studentens glade Liv“ ud paa nært Hold. Hostrup, som ellers har skildret disse sorgløse, forgudede Studenter fra hans og Plougs Tid, kan ogsaa se Medaljen fra den anden Side, naar han skriver:

Kender I ogsaa Studentens Kaar,
helst naar det nær mod Eksamen gaar,
og han sidder i sit Hul,
og han syder i med Kul,
og Varmen i Kollegiet dog ej gaar over Nul.
Han slider fort; det er saa haardt,
nu staar 'et — nu staar 'et.

han strækker sig og trækker sig
i Haaret, i Haaret,
han tvinger i sig Retterne
og slider ud paa Nætterne,
og drømmer saa om Paverne og Kætterne.

Fru Ejlersgaard har mesterligt skildret den Side af Studenterlivet, saa vi nok skal huske det; men hun har tillige med nænsom Haand — som hun altid gør det i sine Bøger — vist, hvorledes de, der foraarsager Ulykken, kan handle i den bedste Mening. Fæde- ren, Forretningsfører Helvig, der har arbejdet sig op fra Bydreng til at blive Førstemand i en Millionforretning (netop fordi han har kun- net kaste hele sin Kraft og Energi derpaa) gør sig skyldig i den Misforstaaelse, at den akademiske Uddannelse dog er den vigtigste og bedste. Og da han gerne vil give sin ældste Søn det bedste han ved, lader han ham gaa den studerende Vej, skønt han ingen Evner har dertil, og Pungen heller ikke evner at holde ham paa den Vej. Der maa da spares og knibes paa alle Kanter, saa Faderen ikke en Gang kan faa sin Eftermid- dagsspiis, og Sønnen dog halvt maa sulte og faar dog ikke den lokkende Eksamen.

Hvor megen Nød og Savn, hvor megen Sorg og Bekymring koster ikke denne ulyk- kelige Forelskelse i Studenterhuen aarligt vort Folk. Og de Kæfter, som der spildes, kunde komme Samfundet til anderledes Nytte ved at bruges til praktisk Arbejde, afpasset efter hver enkelt Tilbøjelighed og Evner og hvad de har Raad til. Det er Fru Ejlersgaards For- tjeneste, at hun i „De Værgeløse“ klart og

bestemt har paapekt det. Og samtidig viser hun, hvor skæbnesvangre disse Bestræbelser kan blive for de Familiens kvindelige Medlemmer, der virkelig har Betingelser for at kunne læse sig en Stilling til.

Datteren Karen, der er den mest begavede af Familien Helvigs Børn, maa nøjes med Askepots beskedne Plads, for at den mindre begavede Broder kan sulte sig igennem Stu- deringerne. Hun er ved at sprænges af Energi efter at lære noget, men man finder det allige- vel saa ganske naturligt, at hun maa forsage.

Figurerne i Fru Ejlersgaards Bog er sande og Skildringerne saa gribende, at de maa rive med, enten vi læser om den slidsomme Fader, der fylder Tusind efter Tusind i det store Millionfirmas Kasse samtidig med, at han selv maa nøjes med en meget beskedn Løn, — og saa den „sorte Frue“, Millionfirmaets Indehaver, som med stor Begavelse forstaar at smøre sine Hjælpere om Munden med Gaver af Blomster og Grøntsager og lignende i Stedet for at give dem mere at leve af, som de trænger til.

Med største Deltagelse læser man om den elskelige Fru Helvigs stille Færden i Hjemmet, og om hvorledes en anden af Sønerne sønderriver alle Baandene, hvormed han ogsaa skulde bastes, og søger ud i Fri- luftslivet og viser der, hvad han duer til, og hvorledes Datteren i et Kærlighedseventyr skaffer sig Luft for den indestængte Energi. Megen Pjank og Galskab har netop sit Ud- spring fra, at Forældrene ikke lader Døtrene faa den samme Frihed til at udvikle sig, som de hyder Sønerne.